

KÚRIA

Bfv.III.1.105/2012/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év március hó 19. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt ifj. H. A. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Soproni Városi Bíróság B.344/2010/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 8.420 (nyolcezer-négyszázhusz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Soproni Városi Bíróság a 2010. november 22. napján kihirdetett B.344/2010/18. számú ítéletében ifj. H. A. terheltet bűnösnek mondta ki 1 rendbeli aljas indokból elkövetett testi sértés büntetében [Btk. 170. § (1), (3) bekezdés I. fordulat], 2 rendbeli rablás büntetében, melyből 1 rendbeli kísérlet [Btk. 321. § (1) bekezdés] és 1 rendbeli könnyű testi sértés vétségében [Btk. 170. § (1) bekezdés].

Ezért öt halmazati büntetésül, mint erőszakos többszörös visszaesőt 6 évi fegyházbüntetésre és 6 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A terhelt által 2010. április 26-tól 2010. november 22-ig előzetes

fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

Megszüntette a Soproni Városi Bíróság Bk.222/2006/3. számú ítéletéhez kapcsolódó feltételes szabadságot.

Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költségről: 166.379 Ft megtérítésére kötelezte a terheltet.

A jogosultak a kihirdetés napján tudomásul vették az ítéletet, így az 2010. november 22-én vált jogerőssé és végrehajthatóvá.

Az ítéleti tényállás lényege szerint ifj. H. A. terhelt büntetett, szüleivel élt egy háztartásban, paranoid személyiségzavarban szenved - a cselekmény idején is - és ez korlátozta enyhe fokban, hogy magatartása következményeit felismerje, és a felismerésnek megfelelő magatartást tanúsítsa.

Tényállás I. pontja

A terhelt a 2009. október 15-i szabadulást követően költözött id. H. A. és id. H. A-né sértettekhez, x. szám alá. Megélhetését szülei biztosították, mert munkahellyel, jövedelemmel nem rendelkezett. 2010 februárjától italozó életmódot folytatott. 2010 ápriliséig szüleit több alkalommal ittas állapotában testi épség elleni fenyegetéssel vagy bántalmazással rábírta, hogy pénzt adjanak neki - ezt italra költötte.

2010. április 22-én mindkét sértettet bántalmazta.

2010. április 25-én, egész napos italozást követően, 20 óra körül lakhelyére érkezett, ahol nagynénje, H. A-né is jelen volt. A konyhában bántalmazta id. H. A-nét, akit arra kényszerített, hogy a szobába menjen.

A terheltet H. Gy-né a magatartásáért felelősségre vonta, aki őt ököllel megütötte a törzse jobb oldalán. A sértett az ütéstől az ágyra esett, majd elővette mobiltelefonját, amit a terhelt szintén ököllel kiütött a kezéből.

H. Gy-né sértett mellkas- és vesetájék fájdalommal járó, 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Ifj. H. A. terhelt eközben szüleitől 5 millió Ft-ot követelt, hogy akkor békén hagyja őket, és a szobában az ágyon fekvő id. H. A. sértettet ölbe vette, válla és térdhajlata alá nyúlva mintegy összehajtottatta, majd visszadobta az ágyra - a megfélemlített sértett a terheltnek ötezer forintot adott ezresenként, ebből 2 db ezrest a

terhelt eltett, 3 db-ot visszaadott és eltávozott.

Tényállás 2. pontja

Ifj. H. A. terheltet a K. K. sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélték. A terhelt 2010. január 21-én 22 órát követően a lakóhelyére érkező sértettet a háza közelében utolérte, egy alkalommal kézzel arcul ütötte nagy erővel. Távolodva közölte: „ez a legkevesebb, amit tettel ellenem, ennél többet is kapsz, ki foglak csinálni.” A terhelt ezekkel a szavakkal a már letöltött szabadságvesztésre utalt a bántalmazás okaként.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt - tartalma szerint - hatályon kívül helyezés érdekében. Indítványt tett szabadlábra helyezésére is.

Indokaként előadta, hogy a cselekményt nem követte el, melyet a hazugságvizsgálat, új szakértői vélemények, helyszíni szemle igazolhat.

Hivatkozott arra, hogy a tanúk valótlanul állítottak, szüleivel nem szembesítették, id. H. A-né megtévesztő bírói figyelmeztetés következményeként nem tett vallomást.

Sérelmezte a vele szemben eljáró hatóságok tárgyilagosságának hiányát. Az eljáró bíróság elfogultságát is kifogásolta K. K. sértett ismerősi viszonyára alapítottnak.

Vitatta azon ítéleti ténymegállapítást is, hogy nem volt jövedelme és ez indította az elkövetésre a szülei sérelmére.

A Legfőbb Ügyészség BF.2584/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítvány elutasítását indítványozta.

Indokai szerint a felülvizsgálati indítvány az irányadó tényállást támadja, mely törvényben kizárt. Álláspontja szerint a rablási cselekmény 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett rablás büntette, de e téves minősítés törvénysértő büntetést nem eredményezett. A határozatot hozó bíróság kizárására tett terhelti bejelentés alaptalanságára is hivatkozott.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő és a terhelt a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal egyező tartalommal szólalt fel. A védő ezen túl érvelt azzal is, hogy az ügydöntő határozat tényállása nem rögzíti a terhelti előéletre vonatkozó ténymegállapításokat, ezért az ítélet rendelkező részében az erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapítása és a feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezés ténybeli

alap nélküli, ez pedig feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási hiba. Az eljárási bíróság új eljárásra utasítását és a terhelt szabadlábra helyezését indítványozta.

A terhelt felszólalásában részletesen taglalta kifogásait: előadta, hogy hamis bizonyítékok alapján került sor elítélésére, vallomását gyógyszerek hatása alatt tette. Szüleit nem bántalmazta, H. Gy-né maga okozta a sérüléseit, K. K. sérelmére bűncselekményt nem követett el, akkor már otthonában tartózkodott.

Az ügyész írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel. Azon túlmenően kifejtette, hogy az iratok a terhelti előéletre vonatkozó adatokat tartalmazzák. Az ítélet rövidített indokolással készült a Be. 259. § (1) bekezdésére figyelemmel, ami csak a tényállás és az alkalmazott jogszabályok megjelölését írja elő kötelezően, ez pedig a Be. 259. § (3) bekezdésének c) pontjában írtak értelmében a történeti tényállásra vonatkozik. Felhívta még a kizárás iránti bejelentés elkésettségét.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ezzel szemben a felülvizsgálati indítvány a bűnösség megállapítását sérelmező részében olyan eljárásjogi indokra hivatkozik (teljes körű bizonyítás hiánya, valótlan tanúvallomások elfogadása a terhelti nyilatkozattal szemben, tanú mentességi jogra való figyelmeztetésének sérelmezése), melyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdésnek c) pontjában konkrétan és kimerítően

meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között.

E körben valójában az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, a terhelti tagadó nyilatkozat elfogadását és a terhére szóló bizonyítékok elutasítását célozta, tényállástól eltérő körülményekre hivatkozott és ezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az eljárt bíróság azonban nem sértett törvényt, amikor a terhelt bűnösségét 1 rendbeli aljas indokból elkövetett testi sértés büntetében, 2 rendbeli rablás büntetében és 1 rendbeli könnyű testi sértés vétségében megállapította.

A Btk. 170. § (1) bekezdése alapján könnyű testi sértés vétségét követi el, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, ha a sérülés vagy a betegség 8 napon belül gyógyul.

A Btk. 170. § (3) bekezdése értelmében súlyosabban büntetendő, ha a testi sértést aljas indokból vagy célból követik el.

A Btk. 321. § (1) bekezdése alapján rablást követ el, aki idegen dolgot úgy vesz el mástól, hogy evégből valaki ellen erőszakot, vagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt

- H. Gy-né sértettet bántalmazta, sérülései 8 napon belüliek (a sértett magánindítványát előterjesztette 2010. április 26-án; nyomozati iratok 165. oldal),
- K. K. sértettet 2010. január 21-én 22 óra körül azért bántalmazta, mert előzőleg az ő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélték; a sértett sérülései 8 napon belüliek,
- szüleit bántalmazta, fenyegette 2010 áprilisában több alkalommal, majd 2010. április 25-én id. H. A-nét bántalmazta, id. H. A-t ölbe vette, szinte összehajtogatta, az ágyra dobta; öt millió forintot követelt azzal, hogy ha megkapja, eltűnik az életükből - id. H. A. ekkor adott a terheltnek 5 db ezer forintost, melyből a terhelt 3 db ezrest visszaadott.

Az indítvány ezzel ellentétes körülményekre hivatkozó kifogásai kapcsán a felülvizsgálat törvényben kizárt.

Minden valóságalapot nélkülöz a felülvizsgálati indítvány arra való

hivatkozása, hogy H. Gy-né sértett maga okozta sérüléseit; a terhelt pedig 2010. január 21-én 22 óra körül otthonában tartózkodott, így K. K. sértettet nem bántalmazhatta.

A tényállásban rögzített előzményekre figyelemmel nem foghat helyt az az érvelés sem, hogy id. H. A. önként adott pénzt a terheltnek. Megjegyzi a Kúria, hogy közömbös az a körülmény is, hogy a sértett által átadott pénz egy részét a terhelt visszaadta a sértettnek.

Az id. H. A. és id. H. A-né sérelmére elkövetett cselekményeket is törvényesen minősítette az eljáró bíróság a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és minősülő 2 rendbeli rablás büntettének. Más, enyhébb minősítés szóba sem jöhet, mert a terhelt erőszakos, élet és testi épség elleni közvetlen fenyegető magatartása közvetlenül pénz átadására irányuló szándékú volt (BH 2011/93.).

Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy miután a sértettek fenyegetettsége egyetemes volt, a terhelt szándéka mindkét sértett felé irányult, ezért miután a pénz átadása, az idegen dolog rögtöni megszerzése is megvalósult, az id. H. A-né sértett sérelmére elkövetett cselekmény is befejezett (amint ezt a Kúria a BH 2001/458. számú határozatában kifejtette).

A védő felszólalásában a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát arra is alapította, hogy az ügydöntő határozat indokolása személyi részében nem tartalmazza az erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapításának alapját képező elítéléseket, de a feltételes szabadságon való elkövetésre vonatkozó megállapításokat sem - tartalma szerint tehát az indokolási kötelezettség megsértését hívta fel.

Rámutat a Kúria arra, hogy a Be. 259. § (3) bekezdése sorolja fel az ítélet és az ügydöntő végzés tartalmi elemeit. E törvényhely b) pontja szerint az indokolásnak tartalmaznia kell a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket és a korábbi büntetésére vonatkozó adatokat; a c) pont szerint a bíróság által megállapított tényállást. Ebből a megosztásból kitűnően perjogilag tényállás alatt a történeti tényállás értendő, kiemelve azt, hogy a Be. 259. § (1) bekezdése a rövidített indokolásban csak a tényállás és az alkalmazott jogszabályok megjelölését követeli meg - kivéve a felmentő ítéletet, amikor a tényállás is mellőzhető.

A Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja értelmében feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási hiba, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt felülbírálatra alkalmatlan.

Jelen esetben azonban a felhívott, a rövidített indokolással kapcsolatos törvényi szabályozásra figyelemmel csak az vizsgálendő, hogy a terhelt előéletére vonatkozó adatok birtokában volt-e az ügydöntő határozatot hozó bíróság. Ez esetben ugyanis - mivel a Be. 75. § (3) bekezdése alapján nem kell bizonyítani, amiről az eljáró bíróságnak hivatalos tudomása van - nyomon követhető az előélethez kapcsolódó rendelkezések indoka.

A terhelt vonatkozásában a feltételes szabadság alatti elkövetésre figyelemmel a feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezés [Btk. 48. § (4) bekezdés] és az erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapítása a Btk. 137. § 17. pontjában írtakra figyelemmel helytálló, mint ahogy azt a nyomozati iratok 191-193. oldalán található büntettesek nyilvántartása (priusz) tartalmazza.

Következésképpen a felülvizsgálati indítvány és a felszólalásban előadottak valamennyi érve alaptalan, mert a bűnösség megállapítása, a cselekmények minősítése, valamint a kiszabott büntetés is törvényes.

Megjegyzi végül a Kúria, hogy a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerint kizárt az a bíró, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. A kizárás ezen oka relatív, a törvényi szabályok szerint érvényesíteni/bejelenteni kell. Külön vizsgálendő maga az elfogultság alapjául szolgáló tény valósága és annak elfogultságot megalapozó alkalmassága, ami mérlegelést igényel. A kizárásnak ez a relatív oka (amire a terhelt utal indítványában) a Be. 283. § (1) bekezdés b) pontja és a 23. § (2)-(3) bekezdése értelmében utólag, így felülvizsgálati eljárásban sem érvényesíthető, csak akkor képezheti felülvizsgálat tárgyát, ha ilyen ok miatt a bírót kizárták, aki ennek ellenére tovább eljár.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta; a bűnügyi költség viseléséről pedig a Be. 429. § (1) bekezdés zárófordulata alapján rendelkezett.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. március 19.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Németh Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*írnok
BÉ*